

לקוטי תורה • פרשת במדבר • מאמר 12

בישעיה סי' י"א ז'

”והאריה כבקר יאכל תבן” (ישעיהו יא, ז)

כעת המלאכים — האריה והשור שבמרכבה — הם המתווכים שבאמצעותם התפילה והקרבנות עולים, והאריה שעל המזבח אכל את קרבנות ישראל. לעתיד לבוא יעמדו נשמות ישראל למעלה מהמלאכים ויחזיקו בעצמן ב”שעורה”, ואילו האריה, כמו השור, יאכל רק “תבן”.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/12

הנקודה

כעת המלאכים — האריה והשור שבמרכבה — הם המתווכים שבאמצעותם התפילה והקרבנות עולים, והאריה שעל המזבח אכל את קרבנות ישראל. לעתיד לבוא יעמדו נשמות ישראל למעלה מהמלאכים ויחזיקו בעצמן ב"שעורה", ואילו האריה, כמו השור, יאכל רק "תבן".

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

שעורה היא "שיעור ה'": שפע מדוד הנמשך מ"הבל פיו", שהוא המזון של המלאכים הנקראים בהמות וחיות — האריה והשור שבמרכבת יחזקאל. הדבר תלוי בעבודת ישראל: בבית המקדש הניפו את עומר השעורים ושרפו קומץ על האש שירדה מלמעלה, שהייתה בדמות אריה — "אריה דאכיל קרבניך" שבזוהר. המלאכים נחוצים מפני שקול ודיבור גשמיים אינם יכולים לעלות אל אור אין סוף בלי מתווך, כשם שהנשמה מתחברת לגוף רק באמצעות הדם. המלאכים הם כלים לאור הפועל באמצעותם, ולכן מלאך יכול לדבר בשם ה', כמו אצל אברהם והגר, וכל מצווה יוצרת מלאך באופן המיוחד לה. התפילה, הנכללת באור המלאכים, עולה גבוה עוד יותר, וכך גם הקרבנות: הם באים מן השור שבשמאל ונכללים באריה שבימין. משה סירב למלאך, ולכן האש במשכן שלו באה מה' עצמו. לעתיד לבוא יהיו הנשמות למעלה מהמלאכים; הצדיקים עצמם יעלו את הקרבנות, והאריה, כמו השור, יאכל תבן.

מבנה

1	השעורה, מזון המלאכים והאריה שעל המזבח	11-2
שעורה, "שיעור ה'", היא השפע המדוד שמזין את המלאכים, האריה והשור שבמרכבה. היא תלויה בעומר שהקריבו למטה ונשרף באש שירדה מלמעלה בדמות אריה, מפני שתפילה וקרבנות גשמיים יכולים לעלות רק באמצעות מלאכים, שהם כלים לאור אין סוף, כשם שהדם מחבר בין הנשמה לגוף.		
2	המלאכים ככליו של ה': המלאך שנוצר ממצווה	31
מכיוון שהמלאכים אינם אלא המשכות של אור אין סוף, המלאך שדיבר אל הגר נקרא בשם ה'. כך גם ה"סנגור" שנוצר ממצווה הוא מלאך: האתערותא דלעילא שבאה כמענה למצווה, באופן המיוחד לה, כגון חסד במחנה מיכאל.		
3	התפילה והקרבנות עולים גבוה יותר	41
התפילה שמקבלים המלאכים נכללת באור שבתוכם ועולה גבוה עוד יותר. כך גם הקרבנות: הם באים מן השור שבשמאל, וצריכים להיכלל באריה שבימין.		
4	משכן משה: אש מה' עצמו	51
משה לא רצה מלאך, ולכן במשכן שלו האש שירדה מלמעלה לא הייתה בדמות אריה; היא יצאה "מלפני הוי"ו".		
5	לעתיד לבוא: הנשמות למעלה מהמלאכים, והאריה אוכל תבן	61-7
לעתיד לבוא יעמדו הנשמות למעלה מהמלאכים, שישאלו אותן מה פעל ה' ויאמרו "קדוש" בפני הצדיקים. הצדיקים עצמם יעלו את הקרבנות ויחזיקו בשעורה, והאריה, שיהיה שווה לשור, יאכל רק תבן — השפע הנמשך מן השעורה.		

שְׁעוֹרָה כְּשִׁיעוֹר ה' שְׁעוֹרָה – שְׁעוֹר ה'

קריאת המילה "שְׁעוֹרָה" כ"שִׁיעוֹר ה'": שפע מדוד ומוגבל הנמשך מן האות ה', "הבל פיו". זהו מזון המלאכים, ולעתיד לבוא הוא ייכלל בישראל עצמם.

הַאֲרִיָּה שֶׁאֵיכָל קֶרְבָּנוֹת אֲרִיָּה דֹאכִיל קֶרְבָּנִין

תיאור הזוהר לאש שירדה מלמעלה על מזבח בית המקדש בדמות אריה. זהו הכוח המלאכי שקיבל את מה שהקריבו ישראל והעלה אותו; במשכן משה לא היה אריה כזה.

מִלֵּאכִים כְּשִׁלִּיחִים וְכִלִּים שְׁלֹחִים, כִּלִּים לֹאֹר אִ"ס

המלאך הוא כלי לאור אין סוף שנמשך לתוכו ופועל באמצעותו; לכן המלאכים נשארים תמיד בדרגה אחת, ומלאך יכול לדבר כאילו ה' עצמו מדבר.

אַתְעֲרוּתָא דְלִתְתָּא וְאַתְעֲרוּתָא דְלֵעִילָא אַתְעֲרוּתָא דְלִתְתָּא,

אַתְעֲרוּתָא דְלֵעִילָא

מצווה הנעשית למטה מעוררת את אור ה' באותו האופן, והמשכה זו היא המלאך, ה"סנגור", שהמצווה יוצרת.

הַכֹּלֶלֶת הַשְּׂמָאֵל בִּימִין לֹאֲכִלְלָא שְׂמָאֵלָא בִּימִינָא

הקרבת באים מן הבהמות, מפני השור שבשמאל, וצריכים להיכלל בפני האריה שבימין; לכן האש שירדה מלמעלה נראתה בדמות אריה.

תָּבֵן תָּבֵן

השפע המשני הנמשך מן השְׁעוֹרָה. לעתיד לבוא יקבלו האריה והשור כאחד רק שפע זה, ואילו השְׁעוֹרָה עצמה תהיה שייכת לישראל.

קטע 1 • 11-2

השעורה, מזון המלאכים והאריה שעל המזבח

1 בישעיה סיי יי"א ז'

בישעיה, פרק י"א, [פסוק] ז'.

| כותרת זו מציינת את הפסוק שעליו מבוסס המאמר: ישעיהו י"א, ז', מנבאות ימות המשיח: "והאריה, כמו השור, יאכל תבן".

2 ואריה כבקר¹ יאכל תבן.² הנה כבר נתבאר כי שעורה היא בחי' שעור ה' שהיא שיעור ומדה הנמשך מבחי' ה'

"והאריה, כבקר, יאכל תבן". והנה כבר התבאר ששעורה היא בחינת שיעור ה"א, כלומר שיעור ומידה הנמשכים מבחינת ה"א,

| המאמר פותח בפסוק ומזכיר הסבר שכבר נאמר: את המילה "שעורה" אפשר לקרוא כ"שיעור ה"א". לכן השעורה מסמלת שפע מדוד ומוגבל, הנמשך מבחינת האות ה"א.

שהוא בחי' רוח פיו ית' הוא מאכל בהמה פ"י השפעת המלאכים הנקראים בשם בהמות וחיות.

שהיא בחינת "רוח פיו" יתברך. זהו מזון לבהמה, כלומר השפע למלאכים, הנקראים בשם בהמות וחיות,

| האות ה"א נהגית באמצעות נשימה בלבד, ולכן היא מסמלת את "רוח פיו" — הדיבור האלוקי המחיה את הבריאה. השעורה הייתה מזון לבהמות, ולכן היא מייצגת את כוח החיות הנמשך למלאכים, הנקראים בהמות וחיות.

וכדכתיב פני אריה פני שור³ כו'. שמזה בוערים כמראה הלפידים באהבה ויראה לומר קדוש וברוך וימלוך וכו'.

כמו שכתוב "פני אריה", "פני שור" וכו'. מכוח שפע זה הם בוערים "כמראה הלפידים", באהבה ויראה, ואומרים "קדוש", "ברוך" ו"ימלוך" וכו'.

| בחזון המרכבה של יחזקאל, לחיות המלאכים יש פני אריה ופני שור. כשהן ניזונות משפע זה, הן בוערות כאבוקות באהבה ויראה ואומרות את שבחי הקדושה: "קדוש", "ברוך" ו"ימלוך".

והשפעה זו שבמלאכים תלוי בעבודת ישראל למטה בזמן בית המקדש שהיו מקריבין עומר השעורים והניף הכהן את העומר⁴ כו'

ושפע זה למלאכים תלוי בעבודת ישראל למטה: בזמן בית המקדש היו מקריבים את עומר השעורים, והכוהן היה מניף את העומר וכו',

| שפע זה למלאכים תלוי בעבודת ישראל למטה. בזמן בית המקדש כללה עבודה זו את הקרבת עומר השעורים, שהכוהן היה מניף לפני ה'.

ומקטיר הקומץ באש של מעלה כו'. והנה אש של מעלה שכבית המקדש היה בדמות אריה⁵ והיא בחיי אריה דאכיל קרבנין.⁶

ומקטיר את הקומץ על האש שלמעלה וכו'. והנה האש שלמעלה שכבית המקדש הייתה בדמות אריה, והיא בחינת "אריה דאכיל קרבנין" — האריה האוכל את הקרבנות.

קומץ מן העומר הוקטר על המזבח באש שירדה מן השמים. בבית המקדש הופיעה האש בדמות אריה, שהזוהר מכנה "האריה האוכל את הקרבנות": כוח מלאכי שקיבל את מה שישראל הקריבו.

(עיי' זח"א [זהר חלק א] ד"ו ע"ב). והענין כמו דאיתא בזהר שכמה מלאכים ממונים על התפלה⁷ שמקבלים ומעלים כו'.

(ראו זוהר, חלק א, דף ו ע"ב). והענין הוא כפי שמוכח בזוהר: יש מלאכים רבים הממונים על התפילה, והם מקבלים אותה ומעלים אותה וכו'.

ההערה שבסוגריים מפנה לקטע בזוהר העוסק באריה שירד על המזבח. אדמו"ר הזקן מכאן את הענין באמצעות מאמר אחר בזוהר: מלאכים ממונים על התפילה, כדי לקבל אותה ולהעלותה למעלה.

והיינו לפי שא"א לקול ודבור גשמי של האדם לעלות למעלה⁸ ולהתכלל במקורו באור א"ס ב"ה כ"א עיי' המלאכים

וזאת משום שאי אפשר לקול ולדיבור הגשמיים של האדם לעלות למעלה ולהיכלל במקורם, באור אין סוף ברוך הוא, אלא באמצעות המלאכים;

המלאכים נדרשים מפני שקולו ודיבורו של האדם הם גשמיים. דבר גשמי אינו יכול לעלות מעצמו ולהיכלל במקורו, אור אין סוף, והוא זקוק למתווך.

כמו שא"א להיות התלבשות הנפש בגוף האדם כ"א עיי' ממוצעים דהיינו עיי' הדם שהוא הנפש⁹

כמו שאי אפשר לנפש להתלבש בגופו של אדם אלא באמצעות ממוצעים, כלומר באמצעות הדם, שהוא הנפש;

המשל הוא מהנפש והגוף. נפש רוחנית אינה יכולה להתלבש ישירות בגוף גשמי, אלא רק באמצעות גורם מתווך — הדם, שהתורה מכנה "נפש".

וגם הדם עצמו הוא גשמי אלא שעיי' חמימות הדם מעלה אדים רוחניים. ועיי' מתאחדים כחות והתפשטות הנפש.

וגם הדם עצמו הוא גשמי, אך באמצעות חום הדם הוא מעלה אדים רוחניים, ועל ידי כך כוחות הנפש והתפשטותה מתאחדים [עם הגוף].

גם הדם הוא גשמי, אך החום שבו מעלה אדים דקים ורוחניים, ובאמצעותם כוחות הנפש מתפשטים בגוף ומתאחדים עמו. המתווך הוא גשמי, אך מעודן דיו כדי לחבר בין השניים.

(כמ"ש בספר הכוזרי¹⁰ מאמר שני סי' כ"ו), כך ע"ד משל א"א להיות אור א"ס ב"ה מלובש בקול ודבור התפלה כ"א ע"י המלאכים שהם בחי' שלוחי [שלוחין]

(כפי שכתוב בספר הכוזרי, חלק שני, סעיף 26). כך גם, בדרך משל, אי אפשר שאור אין סוף ברוך הוא יתלבש בקול ובדיבור של התפילה אלא באמצעות המלאכים, שהם כחינת שליחים;

תיאור זה של הנפש, הדם והגוף מובא בספר הכוזרי. בדומה לכך, אור אין סוף אינו יכול להתלבש בקול ובדיבור הגשמיים של התפילה אלא באמצעות המלאכים, שהם שליחים.

דהיינו שהם כלים לאור א"ס ב"ה הנמשך בהם ואור א"ס הנמשך בהם הוא הפועל והעושה בהם כרצונו כלומר, הם כלים לאור אין סוף ברוך הוא הנמשך בהם, ואור אין סוף הנמשך בהם הוא הפועל ועושה באמצעותם כרצונו.

מלאך הוא כלי: אור אין סוף הנמשך לתוכו הוא הפועל באמת באמצעותו, בהתאם לרצון ה'. המלאך אינו מוסיף דבר משלו.

ולכן תמיד מששת ימי בראשית הם עומדים במדרגה אחת כפי שיעור וגבול שנגבל בהם אור א"ס ב"ה ולכן, מאז ששת ימי בראשית הם עומדים תמיד במדרגה אחת, לפי המידה והגבול שבהם הוגבל אור אין סוף ברוך הוא.

מכיוון שנקבעה לאור שבכל מלאך מידה וגבול קבועים, המלאכים אינם משתנים. מאז ששת ימי בראשית עומד כל מלאך במדרגה האחת שניתנה לו.

ולכן אמר המלאך שוב אשוב אליך¹¹ ובשליחותו של¹² מקו' אמר לו כן כאלו הקב"ה מדבר בעצמו.^{13,14} ולכן אמר המלאך: "שוב אשוב אליך"; והוא אמר לו זאת בשליחותו של מקום, כאילו הקדוש ברוך הוא מדבר בעצמו.

כך מתבאר מדוע אמר המלאך לאברהם "שוב אשוב אליך" בגוף ראשון. מכיוון שהמלאך הוא רק כלי לאורו של ה', הוא דיבר בשליחותו של ה', ודבריו היו כאילו הקדוש ברוך הוא מדבר.

קטע 2 • 31

המלאכים ככליו של ה'; המלאך שנוצר ממצווה

3 וכן כתיב בהגר ותקרא שם¹⁵ ה' הדובר אליה וגו'. והיינו המלאך שדבר עמה לפי שאינן אלא המשכות בחי' אור א"ס ב"ה שנמשך בכמה מדרגות מלאכים וכלים מכלים שונים.¹⁶

וכך גם נאמר על הגר: "ותקרא שם ה' הדובר אליה" וגו'. כלומר, המלאך שדיבר איתה; שהרי הם אינם אלא המשכות של כחינת אור אין סוף, ברוך הוא, הנמשכת במדרגות רבות של מלאכים ובכלים שונים זה מזה.

כך גם אצל הגר: הפסוק אומר שהיא קראה בשם ה' "הדובר אליה", אף שמלאך הוא שדיבר איתה. המלאכים אינם אלא המשכות של אור אין סוף במדרגות רבות, בדומה לכלים שונים; לכן אפשר לייחס את דברי המלאך לה'.

[ועמ"ש מזה כפי כי תשא בדי"ה שמאלו תחת לראשי¹⁷ ועי באגה"ק [באגרת הקודש] בסופו סדי"ה להבין מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] וסדי"ה

[ועיין במה שנתבאר על כך בפרשת כי תשא, בדיבור המתחיל "שמאלו תחת לראשי"; ועיין באגרת הקודש, בסופה, בסוף הדיבור המתחיל "להבין מה שכתוב בפרי עץ חיים", ובסוף הדיבור המתחיל

הערה בסוגריים מרובעים מפנה לעיונים נוספים: למאמר "שמאלו תחת לראשי" בפרשת כי תשא, ולסוף הקטע "להבין מה שכתוב בפרי עץ חיים" שבסוף אגרת הקודש.

להבין אמרי בינה] וזהו העושה מצוה אחת¹⁸ קונה לו פרקליט אחד¹⁹ שבורא מלאך אחד ע"י עשיית המצוה והיינו לפי שע"י מצוה זו שעושה באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתערותא דלעילא

"להבין אמרי בינה".] וזהו [פירוש] "העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד": הוא בורא מלאך אחד באמצעות קיום המצוה. הטעם לכך הוא שעל ידי מצוה זו שהוא מקיים, באמצעות אתערותא דלתתא, באה אתערותא דלעילא,

הסוגריים המרובעים מסתיימים בהפניה נוספת, למאמר "להבין אמרי בינה". לאחר מכן מוסבר העיקרון באמצעות המצוות: ה"פרקליט" שהמשנה אומרת שהמקיים מצוה רוכש הוא מלאך שנברא על ידה, משום שמצוה שמקיימים כאן למטה, אתערותא דלתתא, מעוררת אתערותא דלעילא.

כמו היושב ושונה הקב"ה²⁰ שונה כנגדו^{21,22} והוא בחי' המשכת אור א"ס ב"ה בבחי' ומדרגת אותה המצוה בבחינת ומדרגת חכמה או בחסד כו' והמשכה זו הוא בבחי' מלאך בחסד במחנה מיכאל כו'.

כמו ב"היושב ושונה, הקדוש ברוך הוא שונה כנגדו". זוהי בחינת המשכת אור אין סוף, ברוך הוא, בבחינה ובמדרגה של אותה מצוה: בבחינת ובמדרגת חכמה או חסד וכו'. והמשכה זו היא בבחינת מלאך: בחסד, במחנה מיכאל וכו'.

אתערותא דלעילא זו דומה לכך שהקדוש ברוך הוא "שונה כנגדו" של הלומד: אור אין סוף נמשך באופן המתאים למצוה שקוימה, למשל בבחינת חכמה או חסד. המשכה זו מתלבשת בדמות מלאך מאותה מדה, כגון מלאך של חסד במחנה מיכאל.

קטע 3 • 41

התפילה והקרבות עולים גבוה יותר

4 והנה כאשר נמשך למטה במלאכים המשכת אור א"ס ב"ה לקבל התפלות ולהעלותם הרי הם נכללות באותו כח ואור ועי"ז יש כח להתפלה לעלות למעלה יותר ושם גבוה מעל גבוה²³ כו'

והנה, כאשר אור אין סוף ברוך הוא נמשך למטה אל המלאכים, כדי לקבל את התפילות ולהעלותן, התפילות נכללות באותו כוח ואור; ועל ידי כך יש לתפילה כוח לעלות למעלה עוד יותר, ושם — "גבוה מעל גבוה" וכו'.

כאשר אור אין סוף נמשך אל המלאכים כדי שיוכלו לקבל את התפילות ולהעלותן, התפילות נטמעות באותו כוח ואור אלוהי. כשהן נישאות על ידו, התפילה יכולה לעלות גבוה יותר מן המלאכים עצמם, מדרגה אחת אל מדרגה גבוהה ממנה.

[ועמ"ש מענין זה ע"פ מה יפו פעמיך בנעלים ובפ' מקץ בד"ה נר חנוכה מצוה כו].

[ועיינו במה שנכתב בעניין זה על הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים", ובפרשת מקץ, במאמר המתחיל "נר חנוכה מצוה" וכו'.

הערה שבסוגריים מרובעים מפנה לעיונים מורחבים יותר: המאמר על "מה יפו פעמיך בנעלים", והמאמר "נר חנוכה מצוה" שבפרשת מקץ. במקום אחר בלקוטי תורה (שבת שובה) מוסבר שהנעליים הן המלאכים המעלים את התפילות.

ואם כך הוא בתפלה שכנגד הקרבנות^{24,25} הנה גם בקרבנות עצמן ג"כ כנ"ל שהקרבנות הן מן הבקר בחי' פני שור שהוא מהשמאל וצריך לאכללא שמאלא בימינא בבחי' פני אריה אל הימין:²⁶

ואם כך הוא בתפילה שהיא כנגד הקרבנות, הרי כך הוא גם בקרבנות עצמם, כנזכר לעיל: הקרבנות באים מן הבקר, מבחינת "פני שור", שהיא מן השמאל; ויש לכלול את השמאל בימין, מבחינת "פני אריה אל הימין".

התפילה באה במקום הקרבנות, ולכן מה שנכון לגבי התפילה נכון גם לגבי הקרבנות. הקרבנות באו מן הבקר, שהוא פני השור שבצד שמאל (גבורה), והיה צריך לכלול אותו בימין, בפני האריה; משום כך נראתה על המזבח אש בדמות אריה, שאכלה את הקרבנות.

קטע 4 • 51

משכן משה: אש מה' עצמו

5 והנה במשכן של משה לא היה האש של מעלה²⁷ בדמות אריה כי משה לא רצה במלאך^{28,29,30,31} אלא ותצא אש מלפני³² ה' וגו'.

והנה, במשכן של משה האש שלמעלה לא הייתה בדמות אריה, משום שמשה לא רצה במלאך, אלא "ותצא אש מלפני ה'" וגו'.

במשכן של משה האש שלמעלה לא הייתה בדמות אריה, משום שמשה סירב להיות מונהג בידי מלאך. שם האש יצאה "מלפני ה'", מהקב"ה עצמו ולא באמצעות מלאך מתווך.

[עיי' [עייין] מ"ש ע"פ כנשר יעיר³³ וסד"ה שובה ישראל³⁴ בפ"י ונשלמה פרים שפתינו וע' בזהר ס"פ משפטים דקכ"ה א' ור"פ וילך דרפ"ג [דריש פרק ג'] ב' ובפ' האזינו דרצ"ח ב].

[עיינו במה שנכתב על הפסוק "כנשר יעיר", ובסוף המאמר הפותח במילים "שובה ישראל", בכיזור "ונשלמה פרים שפתינו"; ועיינו בזהר, סוף פרשת משפטים, דף קכ"ה ע"א; ותחילת פרשת וילך, דף רפ"ג ע"ב; ופרשת האזינו, דף רצ"ח ע"ב].

הערה זו שבסוגריים מפנה את הקורא למאמרים "כנשר יעיר" ו"שובה ישראל", העוסקים בפסוק "ונשלמה פרים שפתינו", ולשלושה מקומות בזהר. מקורות אלה מלמדים שמשה לא רצה במלאך, ושהקב"ה עצמו הנהיג את ישראל.

לעתיד לבוא: הנשמות למעלה מהמלאכים, והאריה אוכל תבן

6 והנה לעתיד לבוא³⁵ כתיב הנה ישכיל עבדי³⁶ ירום ונשא וגבה מאד אפילו מבחינת משה ותהיה מעלת ומדרגת הנשמות הגבה למעלה מאד מבחי' מלאכים וכמ"ש כעת יאמר³⁷ כו'.

והנה, על העתיד לבוא נאמר: "הנה ישכיל עבדי, ירום ונשא וגבה מאד" — אפילו למעלה מבחינתו של משה. מעלתן ומדרגתן של הנשמות יהיו גבוהות מאוד, למעלה הרבה ממדרגת המלאכים, ככתוב: "כעת יאמר" וכו'.

על העתיד לבוא אומר ישעיהו שעבד ה' יהיה "גבוה מאוד"; לפי הנאמר כאן, משמעות הדבר היא שיהיה גבוה אפילו ממשה. לאחר מכן יעלו נשמות ישראל למעלה הרבה מהמלאכים. הפסוק "כעת יאמר ולישראל מה פעל אל" מצביע על כך גם הוא.

ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שהמלאכים יהיו חוץ למחיצת הנשמות עד שישאלו מהם מה פעל אל.³⁸

וחז"ל אמרו שהמלאכים יהיו מחוץ למחיצתן של הנשמות, עד שישאלו אותן: "מה פעל אל?"

חז"ל לימדו כי אז מקומם של המלאכים יהיה מחוץ למקומן של הנשמות, ולכן המלאכים יצטרכו לשאול את הנשמות: "מה פעל אל?" כך הם מפרשים את סופו של הפסוק שהובא קודם.

7 וגם אמרו עתידים צדיקים שיאמרו³⁹ מלאכים לפניהם קדוש וע"כ לא תהיה העלאת הקרבנות והשפעת השעורה הנ"ל ע"י בחי' ארי' [אריה] כ"א ע"י הצדיקים בעצמן.

וכן אמרו: "עתידים צדיקים שמלאכים יאמרו לפניהם: קדוש". לכן העלאת הקרבנות והשפעת של השעורה שנוכרה לעיל לא יהיו באמצעות בחינת האריה, אלא באמצעות הצדיקים עצמם.

חז"ל אמרו גם שבעתיד המלאכים יאמרו "קדוש" לפני הצדיקים. לכן הקרבנות והשפעת שהשעורה מסמלת לא יועלו עוד באמצעות האריה, המלאך, אלא באמצעות הצדיקים עצמם.

כמ"ש קדש ישראל וכו' לה' ראשית תבואתה⁴⁰ שבחי' התבואה והשעורים יהי' [יהיה] נכלל בישראל עצמן אבל אריה יהי' [יהיה] שוה כבקר

כמו שכתוב: "קדש ישראל וגוי' לה' ראשית תבואתה", כלומר, בחינת התבואה והשעורים ייכללו בישראל עצמם. אבל האריה יהיה שווה לשור,

ישראל נקראים "ראשית תבואתה", ולכן התבואה והשעורה, כלומר השפעת שהן מסמלות, ייכללו בישראל עצמם. לעומת זאת, האריה יהיה אז שווה לשור, ולא יהיה עוד למעלה ממנו.

ולא יאכל אריה את הקרבן הבא מן הבקר ושניהם יאכלו תבן שהוא בחיי השפעה שנמשך ונשפע מן השעורים אבל לא השעורים עצמן:

והאריה לא יאכל את הקרבן הבא מן הבקר, ושניהם יאכלו תבן, שהוא בחינת השפע הנמשך מן השעורים, אך לא את השעורים עצמן.

זהו הפירוש הפנימי של הפסוק: האריה לא יאכל עוד את הקרבן הבא מן הבקר, והאריה והשור יאכלו שניהם תבן. התבן הוא השפע הנלווה שנמשך מן השעורה, ואילו השעורה עצמה תהיה שייכת לישראל.

בעבודה

המאמר מראה עד כמה חשובה כל פעולה למטה: מצווה אחת, הנעשית כאתערותא דלתתא, ממשיכה את אור אין סוף למטה באופן המיוחד לה ויוצרת מלאך, "סנגור"; והתפילה, אף שהיא נאמרת בקול גשמי, נישאת למעלה ועולה גבוה אפילו מהמלאכים עצמם.

שאלות לשיחה

1. מדוע קורא אדמו"ר הזקן את המילה "שעורה" כ"שיעור הי", ומדוע שפע מדוד הוא מזון המלאכים?
2. כיצד ההשוואה לדם ולאדיו החמים מסבירה את תפקידם של המלאכים בתפילה?
3. אם המלאכים הם רק כלים לאור אין סוף, כיצד יכול מלאך לדבר בגוף ראשון בשם ה', ומה מלמד הדבר על המלאך שנוצר ממצווה?
4. מדוע לא הייתה האש במשכן משה בדמות אריה, וכיצד הדבר מקדים את העתיד לבוא?
5. מה ההבדל בין ה"שעורה" ל"תבן", ומדוע יהיה אז האריה "כבקר"?

הערות

יומא כא, ב.

6 אריה דאכיל קרבנין

הזוהר, במקום המצוין בטקסט, מספר שכאשר ישראל הקריבו את קרבנותיהם, ירדה מלמעלה דמות אריה ונראתה רובצת על המזבח ואוכלת את הקרבנות; הוא מכנה אריה זה אוריאל. אדמו"ר חזקן רואה בכך את המלאכים המקבלים את מה שישראל מקריבים.

Zohar, Introduction 12:92-104 ספר הזוהר, הקדמה י"ב:צ"ב-ק"ד
Further, "He went down and smote the lion": formerly when that stream flowed down to here below, Israel was free from care, offering peace-offerings and sin-offerings to atone for his soul; and from on high descended the image of a lion visible to all, crouching on his prey, consuming the offerings like a mighty giant. All the dogs kept themselves out of sight, fearing to venture abroad

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

7 דאיתא בזהר שכמה מלאכים ממונים על התפלה

הערות קה"ת מפנה להערות הרבי על המלאך סנדל, ש"קושר כתרים" — דימוי למלאך האוסף את תפילות ישראל ומעלה אותן. הדבר קשור לדברי הזוהר שמלאכים ממונים על התפילה.

הערות קה"ת

ראה בהערות כ"ק אדמו"ר בסה"מ תש"ח ע' 202, בענין סנדל קושר כתרים.

8 שא"א לקול ודבור גשמי . . לעלות למעלה

ההערה מצטטת את דברי אדמו"ר האמצעי במקבילה: אפילו כשהאדם מתפלל בכוונה וברצון הלב, נפשו מלוכשת בדבר גשמי ובכוחות הטבעיים של הנפש הבהמית, וקולו הוא הבל גשמי המורכב מארבעת היסודות; כיצד אפוא יכול קול התפילה הגשמי לעלות למעלה ולהיות "ריח ניחוח"? כך מתחדדת השאלה שעליה עונים המלאכים.

הערות קה"ת

"הגם שאומרה בכוונה ורעותא דליבא, הרי נשמתו היא מלוכשת בחומר גופני בחלקי כחות הנה"ט בשכלו ומדותיו הטבעיים, ובפרט בקולו ודיבורו בהבל גשמי שמורכב מד' יסודות גשמי, ואיך יעלה קול התפלה הגשמי, הגם שיוצא מנקודת לבבו למעלה באלקים חיים להיות לריח ניחוח" — מאמרי אדה"א שבועות ע'תיד. וראה באוה"ת תוריע-ב ע' תקכד ואילך כמה שכתב הכתר שם טוב בשם הבעש"ט ענין המלאכים שמעלים התפלה.

9 התלכשות הנפש בגוף האדם כ"א ע"י ממוצעים דהיינו ע"י הדם שהוא הנפש

הכוזרי משווה את סדר המשכן לגוף: הנפש מתחברת לגוף רק באמצעות רוח טבעית וחמה, הקשורה ללב כמו שלהבת לראש הפתילה, והלב זקוק לדם. אדמו"ר חזקן נעזר בכך כדי להראות מדוע התפילה זקוקה למלאכים כמתווכים.

Kuzari 2:26 הכוזרי ב"כ"ו

... האש הנפצלת לדברו יתברר, אשר מאכלה הקרבנות, ואחר כן יאכלו הפתנים שאר חלקה, והפונה כזה תקון הסדר כדי שיחול בו המלך חול גדלה לא חול מקום. ושים דמיון הענין האלקי הנפש המדברת, החלה בגוף טבעי בהמי, כאשר נשמתו טבעי ונסדרו כחותיו העליונים והראשיים סדור נכון לענין יותר נעלה מענין הבהמות, הנה

1 הערת קה"ת מפנה לIsaiah 65:25 למילים האלה.

Isaiah 65:25 ישעיהו ס"ה:כ"ה

זאב וטלה ירעו כאחד ואריה כבקר יאכל יתכן ונחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו בכל החר קדשי אמר ה'

The wolf and the lamb shall feed together, And the lion shall eat straw like the ox; And dust shall be the serpent's food. They shall not hurt nor destroy in all My holy mountain, Saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

2 ואריה כבקר יאכל תבן

נבואתו של ישעיהו על ימות המשיח: "הפרה והדוב תרעינה... והאריה כבקר יאכל תבן". אותן מילים מופיעות שוב בישעיהו 65:25; בכותרת המאמר מצוין פרק 11.

Isaiah 11:7 ישעיהו י"א:ז

ופרה ודב תרעינה יחדו ירבעו ילדיהן ואריה כבקר יאכל יתכן: And the cow and the bear feed; Their young ones shall lie down together; And the lion shall eat straw like the ox

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

3 פני אריה פני שור

במראה יחזקאל, לכל אחת מהחיות יש פני אריה מימין ופני שור משמאל. אדמו"ר חזקן מזהה פנים אלה עם המלאכים המקבלים את השפע הנקרא שעורה.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א':י

ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אלה ימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתם ופני נשר לארבעתם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 והניף הכהן את העומר

ציורי התורה להניף את העומר לפני הוי' ממחרת יום השבת, כשהכהן מניף אותו. זוהי העבודה שלמטה שהשפע למלאכים תלוי בה.

Leviticus 23:11 ויקרא כ"ג:יא

והניף את העמר לפני ה' לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הכהן: And he shall wave the sheaf before the L-RD, to be accepted for you; on the morrow after the sabbath the priest shall wave it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

5 שבכהמ"ק ה' בדמות אריי

הגמרא מלמדת שהאש שעל המזבח רבצה בדמות אריה, ומסבירה שהדבר היה בבית המקדש הראשון, ואילו בשני רבצה בדמות כלב. בהערות קה"ת מובא הדבר בנוגע לאש שלמעלה שצורתה אריה.

Yoma 21b יומא כ"א ב

הערות קה"ת

Only be stedfast in not eating the blood; for the blood is the life; and thou shalt not eat the life with the flesh

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דברים יב, כג.

14 מראן של החיות הוא כגחלי אש בוערות, "כמראה הלפידים". כאן בעירתן היא האהבה והיראה שלהן.

Ezekiel 1:13 יחזקאל א':יג

ודמות החיות מראיהם כגחלי־אש בערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן־האש יוצא ברק:

As for the likeness of the living creatures, their appearance was like coals of fire, burning like the appearance of torches; it flashed up and down among the living creatures; and there was brightness to the fire, and out of the fire went forth lightning.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

פסוקה 3

15 ותקרא שם ה'

הגר קראה להווי "מי שדיבר אליה": "אתה אלקים הרואה אותי", אף שמי שדיבר איתה היה מלאך. אדמו"ר חזקן מביא זאת כמקרה נוסף שבו דיבורו של מלאך נקרא דיבורו של ה'.

Genesis 16:13 בראשית ט"ז:יג

ותקרא שם־ה' הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אֲתָה אֵל רָאִי כִּי אֶמְרָה הִגַּם הָלֵם רְאִיתִי אַחֲרֵי רָאִי:

And she called the name of the L-RD that spoke unto her, Thou art a G-d of seeing; for she said: 'Have I even here seen Him that seeth Me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית טז, יג.

16 וכלים מכלים שונים

במשתה אחשוורוש הוגשו המשקאות בכלי זהב, "וכלים מכלים שונים". הביטוי מושאל לתיאור הדרגות הרבות והשונות של המלאכים, שכל אחד מהם הוא כלי שונה לאור האחד.

Esther 1:7 אסתר א':ז

והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים ויזו מלכות רב כיד המלך:

And they gave them drink in vessels of gold—the vessels being diverse one from another—and royal wine in abundance, according to the bounty of the king

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

אסתר א, ז.

17 "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני". כאן הכוונה לפתיחת המאמר בפרשת כי תשא שאליה מתייחס הטקסט.

Song of Songs 2:6 שיר השירים ב':ו

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני:

Let his left hand be under my head, And his right hand embrace me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ראוי שיחול מלך השכל אצלם להורות אותו ולקשרו ולהתחבר אצלם כל עת אשר ישאר הסדר ההוא. ...

The Rabbi: The expression: By My fires removes all difficulty. It states that offering, bread and sweet savour, which are ascribed to Me, in reality belong to My fires, i.e. to the fire which was kindled at G-d's behest, and fed by the offerings. The remaining pieces were food for the priests. The deeper signification of this was to create a well arranged system, upon which the King should rest in an exalted, but not local sense. As a symbol of the Divine Influence, consider ... the reasoning soul which

Sefer haKuzari – Project Ben-Yehuda (CC-BY-SA) • Kitab al Khazari, translated by Hartwig Hirschfeld, 1905 (Public Domain)

10 כמ"ש בספר הכוזרי במאמר שני סי' כו

גם הצמח צדק מביא את הקטע הזה מן הכוזרי במקומות האלה. בכמדבר הוא כותב שהנשמה קשורה בנפש החיונית, והנפש החיונית מתחברת לגוף רק באמצעות רוח חמה טבעית, הקשורה בלב כשם שלהבת קשורה בראש הפתילה.

הערת קה"ת

מובא גם באוה"ת בראשית כרך-א דף רו, א. ובאוה"ת בכמדבר כרך-ה ע' איתרמב "שהנשמה מתקשרת בנפש החיונית והנפש החיונית גם כן לא תתחבר בגוף כי אם על ידי רוח חם טבעי והוא המתקשר בלב משמש יוצא רוח חם טבעי כהקשר הלהב בראש הפתילה כו" ע"ש.

11 שוב אשוב אליך

הבטחת המלאך לאברהם שישב בזמן הזה בשנה הבאה, כששרה תלד בן. המלאך מדבר בגוף ראשון, כאילו אלה דבריו של ה' עצמו.

Genesis 18:10 בראשית י"ח:י

ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה ונהנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו:

And He said: 'I will certainly return unto thee when the season cometh round; and, lo, Sarah thy wife shall have a son.' —And Sarah heard in the tent door, which was behind him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

בראשית יח, י. להעיר שבסוה"מ להצ"צ כז, א ובמאמרי אדה"א שבועות ע' תט מביא גם הפסוק ראה נשאתי פניך כו וכן עתה ידעתי. . את בנך יחידך ממני, וכ"ה במאמרי אדה"א פרשיות-א ע' קט.

12 ובשליחותו של מקום

הזוהר שואל מדוע נאמר בפסוק "אשוב", והרי המפתח של נשים עקרות נמצא בידיו של הקדוש ברוך הוא ואינו נמסר לשום שליח; והוא משיב שהקדוש ברוך הוא, שעמד מעליהם, הוא שאמר את הדברים. הערת קה"ת מביאה זאת כדי להסביר שהמלאך דיבר בשליחותו של ה'.

Zohar I, 102b זח"א קב, ב

הערת קה"ת

ראה זח"א קב, ב.

13 הדם הוא הנפש

התורה אוסרת לאכול דם, "כי הדם הוא הנפש". כאן הפסוק מזהה את הדם כמתווך של הנפש בגוף.

Deuteronomy 12:23 דברים י"ב:כ"ג

רק חֵזֶק לְבָבְךָ אֲכַל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר:

18 העושה מצוה אחת

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

אבות ד, יא.

19 העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד

רבי אליעזר בן יעקב: מי שעושה מצווה אחת קונה לעצמו סגור אחד, ומי שעובר עברה אחת קונה לעצמו סגור אחד. אדמו"ר הזקן מפרש את ה"סגור" כמלאך שנוצר באמצעות המצווה.

Pirkei Avot 4:11 משנה אבות ד: י"א

רבי אליעזר בן יעקב אומר, העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד. והעובר עברה אחת, קונה לו סגור אחד. תשובה ומעשים טובים, כתרס בפני הפרענות. רבי יוחנן הסנדלר אומר, כל כנסיה שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאניה לשם שמים, אין סופה להתקיים:

Rabbi Eliezer ben Jacob said: he who performs one commandment acquires for himself one advocate, and he who commits one transgression acquires for himself one accuser. Repentance and good deeds are a shield against punishment. Rabbi Yochanan Hasandlar said: every assembly which is for the sake of heaven, will in the end endure; and every assembly which is not for the sake of heaven, will not endure in the end.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

20 היושב ושונה הקב"ה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ראה תנא"ר רפ"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.

21 היושב ושונה הקב"ה שונה כנגדו

על הפסוק "שפכי כמים לבך נוכח פני הוי" מלמד המדרש שכאשר תלמיד חכם יושב, קורא ולומד, הקדוש ברוך הוא יושב כנגדו, קורא ולומד עמו. כאן זו דוגמה לאתערותא דלעילא שמשיבה למעשה שלמטה ומקבילה לו.

Tanna DeBei Eliyahu Rabbah 18:1 תנא דבי אליהו רבה י"ח:א'

... כל פנות העם ואומר (שמות ג'): אל תקרב הלום מה הלום שנאמר להלן לשון מלכות ושררה אף הלום שנאמר כאן לשון מלכות ושררה. תדע לך שכן הוא שהרי במעשים הטובים שמצא הקב"ה בדוד עתיד להושיב אותו לימין השכינה שנאמר (תהילים קי"א) נאם ה' לאדוני שב לימיני גוי כיצד עושה אדם תורה קמעא לפניך אתה שמת שכרו באלף אלפים לטובה ואין שום בריה יודעת עושה צדקה וגמילות חסדים קמעא לפניך כופל אתה שכרו באלף אלפים לטובה ואין שום בריה יודעת עושה אדם תורה קמעא לפניך אתה שמת שכרו באלף אלפי ...

OYW (segmentation according to Warsaw 1880) (Public Domain)

22 היושב ושונה הקב"ה שונה כנגדו

ילקוט שמעוני על איכה מביא את אותה הוראה: תלמיד חכם היושב לבדו וקורא ולומד, הקדוש ברוך הוא, כביכול, יושב כנגדו ולומד עמו.

Yalkut Shimoni on Nach 1034 ילקוט שמעוני על נ"ך תתרל"ד

פסקה 4

23 גבוה מעל גבוה

קהלת אומר שמעל גבוה אחד משני גבוה ממנו, וגבוהים יותר נמצאים מעליהם. כאן מתואר כיצד התפילה עולה עוד ועוד, לאחר שהיא מתחברת לאור שבמלאכים.

Ecclesiastes 5:7 קהלת ה':ז

אם-עשך רש וגזל משפט וצדק תראה במדינה אלי-תתמה על-תחפץ כי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם:

If thou seest the oppression of the poor, and the violent perverting of justice and righteousness in the state, marvel not at the matter; for one higher than the high watcheth, and there are higher than they

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

קהלת ה, ז.

24 בתפלה שכנגד הקרבנות

התלמוד מתייחס לתפילה כעומדת במקום קרבן ("תפילה במקום קרבן"). אדמו"ר הזקן מסתמך על כך: מה שנכון לגבי התפילה נכון גם לגבי הקרבנות שהיא באה במקומם.

Berakhot 26a:16-17 ברכות כ"ו א:ט"ז-י"ז

כולי יומא מצלי ואזיל, עד חצות, יהבי לקה שחר תפלה בזמנה, מכאן ואילך, שחר תפלה — יהבי לקה, שחר תפלה בזמנה — לא יהבי לקה. איבעיא להו: טעה ולא התפלל מנחה, מהו שיתפלל ערבית שתיים? אם תמצא לומר, טעה ולא התפלל ערבית מתפלל שחרית שתיים, משום דחד יומא הוא, דכתיב: "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", אבל הכא תפלה במקום קרבן היא, וכיון דעבר יומו בטל קרבנו. או דילמא כיון דצלותא רחמי היא, כל אימת דבעי ...

One can therefore say the prayer all day long ! Up to midday one receives the reward of having said the Tefillah in its due time; but beyond that, one receives the reward of having said the Tefillah, but not the reward of having said it in its due time. The question was asked : How is it if one erred and omitted the afternoon Tefillah — shall he say it twice in the evening ? If thou thinkest thou canst answer [by quoting] "If ... one erred and omitted the

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

Zohar II, 20b זח"ב כ, ב

הערת קה"ת

ברכות כו, א. זח"ב כ, ב.

ther, but felt chary of asking him to go out with him. The latter noticing it, said: "Captain So-and-so will accompany thee upon this way and will take care of thee"; then adding: "Beware of him" (v. 21), for he is somewhat quick-tempered ...

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

30 משה לא רצה במלאך

בתחילת פרשת וילך אומר הוזהר שהקדוש ברוך הוא שמח בישראל וירד לשכון בקרבם, ושכינתו הולכת לפניו. הוא מוסיף שכאשר אמר ה': "הנה מלאכי ילך לפניך", השיב משה: "אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה".

Zohar, Vayeilech 1:1-2:9 ספר הוזהר, וילך א-א:ב-ט

AND MOSES WENT AND SPAKE THESE WORDS UNTO ALL ISRAEL. R. Hizkiah cited here the verse: "That caused his glorious arm to go at the right hand of Moses, that divided the water before them" (Isa. 63, 12). 'Happy', he said, 'are Israel in that G-d chose them, and because He chose them He called them sons, firstborn, holy, brothers, and came down to dwell among them and sought to establish them after the supernal pattern, and spread over them seven clouds ... of glory. Three holy brethren accompanied them, Moses

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

31 משה לא רצה במלאך

על הפסוק "הוי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר" אומר הוזהר שה' הנהיג את ישראל לא באמצעות מלאך או כוח ממונה אחר, ושזהו מה שהתכוון משה באומרו: "אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה".

Zohar, Ha'Azinu 12:231-15:242 ספר הוזהר, האזינו י"ב:רל"א-ט"ו:רמ"ב

32 ותצא אש מלפני ה'

המילים "ותצא אש מלפני הוי'" מופיעות בויקרא י, ב — הפסוק שמביאה הערת קה"ת — והן גם פותחות את ויקרא ט, כד, שם אכלה האש את הקורבנות שעל המזבח בחנוכת המשכן. כאן הן מראות שהאש שבמשכן של משה באה מה' עצמו.

Leviticus 10:2 ויקרא י:ב

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה'

And there came forth fire from before the L-RD, and devoured them, and they died before the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) - JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ויקרא י, ב.

33 ע"פ כנשר יעיר

שם מסביר אדמו"ר הזקן שבימי משה האור והשפע הגיעו לישראל באמצעות השכינה עצמה ולא באמצעות המלאכים, משום שמה לא רצה בשליחותו של מלאך; בזמן הגלות התגלות השכינה יורדת דרך מדרגות רבות, כשהיא מלוכשת ב"פני אריה, פני שור", ופני האריה הם מחנה מיכאל.

הערת קה"ת

לקמן פ' האזינו עז, ד "כמו שהי' בימי משה שנמשך האור והשפע לישראל על ידי השכינה בעצמה שלא ע"י המלאכים שהרי משה לא רצה בשליחות מלאך כמ"ש אם אין פניך הולכים כו".

34 וסד"ה שובה ישראל

שם מסביר אדמו"ר הזקן שהמלאכים מ"ט וסנד"ל, המכונים נעל השכינה, קושרים כתרים מתפילות ישראל ומעלים אותם, בדומה לאריה שאכל את

25 בתפלה שכנגד הקרבנות

הוזהר (מדרש הנעלם) מלמד שהתפילה תוקנה במקום הקרבן: בזמן שביט המקדש עמד, קרבנו של אדם כיפר עליו, וכעת תפילתו מכפרת עליו במקומו.

Zohar, Shemot 49:354-50:364 ספר הוזהר, שמות מ"ט:שנ"ד-נ:שס"ד
What is the difference between imploring and crying?' Said R. Isaac: 'The former means prayer in actual words (Ps. 39, 13; LXXXVIII, 14; XXX, 3), the latter crying without words. R. Judah said: 'Hence crying is more poignant than all other expression of grief, because it is entirely a matter of the heart, as it says, "Their heart cried unto the lord" (Lam. 2, 18). This crying comes nearer to the Holy One, blessed be He, than imploring and praying in words, as it says, "If he ... (the orphan) cries

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

26 פני אריה אל הימין

פני האריה נמצאים מימין לחיות, ופני השור משמאלו. ימין ושמאל הם חסד וגבורה, ועל השמאל להיכלל בימין.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א:י

ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אלהימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתם ופני נשר לארבעתם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man; and they four had the face of a lion on the right side; and they four had the face of an ox on the left side; they four had also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) - JPS 1917 (Public Domain)

פסקה 5

27 במשכן . לא הי' האש של מעלה

הערת קה"ת מפנה להערת הרבי במקום זה בהוספות, הנוגעת לאמירה שבמשכן של משה האש שלמעלה לא הייתה בדמות אריה.

הערת קה"ת

ראה לעיל (בהוספות) יט, א הערת כ"ק אדמו"ר. ראה מאמרי אדה"א שבועות ע' תיא.

28 משה לא רצה במלאך

לאחר שה' אמר שישלח מלאך לפני העם, התחנן משה להנהגתו של ה' עצמו: "הודיעני נא את דרכיך... וראה כי עמך הגוי הזה". הערת קה"ת מביאה פסוק זה כמקור לסירובו של משה לקבל מלאך.

Exodus 33:13 שמות ל"ג:י"ג

הערת קה"ת

שמות לג, יג.

29 משה לא רצה במלאך

בסוף פרשת משפטים מסכם רבי שמעון: "משה לא רצה מלאך", ומביא את תחינתו של משה שה' עצמו ילך בקרבם. הטקסט מצטט זאת כמקור לסירובו של משה.

Zohar, Mishpatim 27:558-28:566 ספר הוזהר, משפטים כ"ז:תקנ"ח-כ"ח:תקס"ו

Said R. Eleazar: 'This the Holy One said in order to soothe the fears of Israel, because He loved them. He was like unto a king who always desired to walk with his son and never entrusted him to anybody else. The son once came to his fa-

ירושלים - דכתיב: "סביב שְׁמֹנֶה עָשָׂר אֱלֹהִים, וְשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם ה' שְׁמָהּ",
אל תקרי "שְׁמָהּ" אֶלָּא "שְׁמָהּ". ...

R' Shmuel bar Nachmani said in the name of R' Yochanan:
three are called by the name of the Holy One, and they are:
the righteous, the Messiah and Jerusalem. The righteous, as
we said above. The Messiah, as it is written "...this is his
name that he shall be called, The L-rd is our righteousness."
(Jeremiah 23:6) Jerusalem, as it is written "All around it
amounts to 18,000; and the name of the city from that day
will be "The L-rd is There." (Ezekiel 48:35)

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Rabbi Mike Feuer,
Jerusalem Anthology (CC-BY)

הערת קה"ת

ב"ב עה, ב.

40 קדש ישראל וכו' לה' ראשית תבואתה

ירמיהו קורא לישראל "קודש להוי", ראשית תבואתו". אדמו"ר הזקן מכאר
שהכוונה היא שהתבואה והשעורה יהיו חלק מישראל עצמם.

Jeremiah 2:3 ירמיהו ב':ג'

קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוָה רִאשִׁית תְּבוּאָתָה כָּל־אֲכָלֶיךָ יִאָּשְׁמוּ רָעָה תִּבְאֵה אֲלֵיהֶם
נֶאֱמַר־ה'

Israel is the L-RD'S hallowed portion, His first-fruits of the
increase; all that devour him shall be held guilty, evil shall
.come upon them, saith the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הקרבנות; אך ביום הכיפורים התפילות אינן צריכות לעלות באמצעות
המלאכים, שכן הקדוש ברוך הוא מקבל אותן בעצמו. הקטע מפנה בחזרה
למאמר זה ממש, "ואריה כבקר יאכל תבן".

הערת קה"ת

לקמן ש"ש סח, א.

פסקה 6

35 והנה לעתיד לבא

ההערה מצטטת את אדמו"ר האמצעי: ידוע שעבודת העתיד, בימות המשיח,
תהיה במדרגה גבוהה הרבה יותר מעבודתו של משה, שהרי עליו נאמר:
"[הנה עבדי] ישכיל".

הערת קה"ת

"והנה ידוע דבעבודה דלע"ל בימי המשיח יהי' במעלה ומדרגה העי' יותר
מזמן משה שהרי נאי' בו משכיל..." — מאמרי אדה"א שם.

36 הנה ישכיל עבדי

נבואת ישעיהו על התרוממות עבד ה': "ירום ונישא וגבה מאוד". הטקסט
מפרש את המילים "גבה מאוד" כמתייחסות למדרגה הגבוהה אפילו ממש,
ומחיל אותן על עליית הנשמות למעלה מן המלאכים.

Isaiah 52:13 ישעיהו נ"ב:י"ג

הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדִּי יְרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד:

Behold, My servant shall prosper, He shall be exalted and
lifted up, and shall be very high

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישע"י נב, יג.

37 כעת יאמר

דברי בלעם: "כעת ייאמר ליעקב ולישראל מה פעל אלי". כפי שנאמר בחלק
הבא, חז"ל דורשים פסוק זה על העתיד לבוא, כאשר המלאכים ישאלו את
ישראל מה פעל ה'.

Numbers 23:23 במדבר כ"ג:כ"ג

הערת קה"ת

במדבר כג, כג. "דהיינו כל פעולות והמשכות אלקות ביחוד דאצילות יבוא
לביי"ע הכל ע"י ישראל דוקא שיהי' בבחי' פנימיות אא"ס" — מאמרי אדה"א
שבועות שם ע' תיג.

38 אפי' מבחי' משה

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

יל"ש רמז תעו בשם תנחומא. וראה לעיל פ' צו יז, א ובהנסמן לשם.

פסקה 7

39 עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם

רבי אלעזר מלמד שבעתיד ייאמר "קדוש" לפני הצדיקים, כפי שהוא נאמר
לפני הקדוש ברוך הוא. מכאן מסיק אדמו"ר הזקן שהצדיקים, ולא
המלאכים, יעלו את הקרבנות.

Bava Batra 75b:3-4 בבא בתרא ע"ה ב:ג:ד'

וְאָמַר רַבֵּה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עֲתִידִין צַדִּיקִים שְׁנִקְרְאוּן עַל שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֵאמַר: "כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו, יִצְרַתִּיו אֶף
עֲשִׂיתִיו". וְאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁלֹשָׁה נִקְרְאוּ עַל
שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵלוּ הֵן: צַדִּיקִים, וּמְשִׁיחַ, וִירוּשָׁלַיִם.
צַדִּיקִים - הָאֵל דְּאָמְרוּ. מְשִׁיחַ - דְּכָתִיב: "וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה' צִדְקִינוּ".

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו והערות.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Sefer haKuzari - Project Ben-Yehuda (CC-BY-SA); Kitab al Khazari, translated by Hartwig Hirschfeld, 1905 (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); OYW (segmentation according to Warsaw 1880) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Rabbi Mike Feuer, Jerusalem Anthology (CC-BY).

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיום חנימי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/bamidbar/12/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק